

ПОНЯТТЯ СЛІДІВ-ВІДОБРАЖЕНЬ В КРИМІНАЛІСТИЦІ

Галушко В.В., курсант 305 навчальної групи ННІ №1 НАВС.

Науковий керівник: професор кафедри криміналістики та судової медицини, кандидат юридичних наук Сокиран Ф.М.

Сліди-відображення - це відображення на одному матеріальному об'єкті зовнішньої будови іншого матеріального об'єкта.

Сліди-відображення виникають унаслідок різних видів взаємодії двох об'єктів матеріального світу.

Трасологія вивчає сліди саме механічного впливу. Такі сліди утворюються під час механічної взаємодії (контакту) двох об'єктів. Об'єкт, який залишає (утворює) слід, називається слідоутворюючим відображенням); об'єкт, на якому залишається слід-відображення - слідосприймаючим. Ділянки поверхні, якими дотикаються (контактують) об'єкти під час слідоутворення, називаються контактними поверхнями.

Механізм слідоутворення - це результат впливу одного об'єкта (слідоутворюючого) на інший (слідосприймаючий). Повнота і точність відображення залежить від фізичних властивостей обох об'єктів (пластичності, структури слідоутворюючого об'єкта), сили, напрямку взаємодії. Відображення в сліді зовнішньої будови завжди зворотне (протилежне), дзеркальне (також його визначають як негативне, але існує й інше розуміння негативних слідів).

Види слідів-відображень:

1) за слідоутворюючим об'єктом:

- сліди людей (антроскопія, гомеоскопія) залежно від частин тіла поділяють на сліди рук (пальців, долоні), сліди ніг

(взуття, одягнених у шкарпетки, босих), сліди зубів, нігтів, носа, губ, чола, кінчика язика, вух тощо;

- сліди знарядь, інструментів, виробничих механізмів (механоскопія);

- сліди транспортних засобів (транспортна трасологія);

- сліди тварин;

2) за механізмом і умовами слідоутворення:

- статичні (точечні) сліди утворюються в момент відносного спокою об'єктів (слідоутворюючого і слід ос приймаючого); під час утворення таких слідів кожна точка слідоутворюючого об'єкта залишає своє відповідне відбиття на слідосприймаючому об'єкті;

- динамічні (лінійні) сліди утворюються під час переміщення хоча б одного об'єкта відносно іншого; тобто динамічний слід утворюється в результаті зміщення точок слідоутворюючої площини за площиною сприймаючої (утворюються траси: слід юза, слід розпилення);

- об'ємні сліди утворюються за рахунок деформації слідосприймаючого об'єкта; такі сліди виникають під час вдавнення слідоутворюючого об'єкта в більш м'яку слідосприймаючу поверхню, в результаті чого остання деформується; в такому сліді відбиваються три виміри: довжина, глибина, ширина;

- поверхневі сліди утворюються коли обидва об'єкти є приблизно однаковими за твердістю, або твердість слід ос приймаючого більша; слід має два виміри: довжину і ширину; доцільно зазначити, що для поверхневого сліду характерний є і третій вимір - глибина (висота), але вона настільки незначна, що нею нехтують; поверхневі сліди поділяють ще на два види: сліди-нашарування (потожировий слід пальця руки);

3) залежно від місця утворення:

- локальні (слід утворюються в межах контактних поверхонь);

- периферичні (слід утворюється за межами контактних поверхонь);

4) за помітністю, за мірою сприйняття:

- видимі (зокрема, всі об'ємні сліди);

- слабковидимі (потожирові сліди рук);

- невидимі.

Структурним елементом трасології є дактилоскопія (- палець,- дивлюсь) -розділ трасології, який вивчає властивості папілярних узорів рук і ніг, засоби й методи їх виявлення і дослідження для отримання криміналістично значущої інформації про певну особу.

Сліди рук стали традиційною складовою матеріальної картини місця події, а за своїм криміналістичним значенням вони посідають перше місце в групі слідів-відображень.

Шкіра на долонній поверхні складається з декількох шарів: над-шкіра (епідерміс) і власне шкіра (дерма), нижній шар. Дерма має будову у вигляді сосочків, розміщених рядками, які посідають чітко визначене місце. Надшкіра, повторюючи, копіюючи рельєф сосочків, утворює папілярні лінії. Надшкіра має пори, якими закінчуються потові залози. Поверхня вкрита потожировими виділеннями. Папілярні лінії утворюють різні малюнки - папілярні узор.

Долонна поверхня рук людини (підощва стопи) вкрита папілярними лініями - лінійними піднесеннями незначної ширини і висоти, що розокремлюються невеликими борозенками.

Об'єктом вивчення дактилоскопії є сліди рук, точніше папілярний узор, що має певну структуру: загальні (тип

і вид папілярного узору; будова центральної частини узору; кількість, будова та положення дельт; крутизна дугоподібних ліній; ширина і частота папілярних ліній) та окремі ознаки (особливості розташування й конфігурації окремих деталей папілярного узору).

Завданням дослідження папілярного узору є ідентифікація особи, якій він належить, або діагностика її анатомічних і функціональних ознак; встановлення механізму і давності утворення таких слідів тощо.